МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет природничих наук

Кафедра географії та природознавства

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ГЕОПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Географія та організація простору територіальних громад»

Спеціальність С6 Географія та регіональні студії

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи геопросторового планування
Викладач (і)	доц. Роман Сливка
Контактний телефон	+380503745575
E-mail викладача	roman.slyvka@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/0b9c77e7b55d332f85c1
Консультації	Щотижня, четвер

2. Анотація до навчальної дисципліни

Курс «Основи геопросторового планування» знайомить студентів із сучасними підходами до організації, аналізу та розвитку територіального простору на глобальному, національному, регіональному й локальному рівнях. Студенти вивчають базові поняття простору, просторового розвитку та планування, міжнародні й національні документи у сфері регулювання територіального розвитку. Особлива увага приділяється законодавчій основі просторового планування в Україні, методології регіонального планування, особливостям урбаністичних і сільських територій. Курс формує уявлення про взаємозв'язок географії, архітектури, екології та соціальної політики у формуванні збалансованого простору. У результаті навчання студенти набувають компетентностей для аналізу просторових структур, планувальних документів і розроблення пропозицій щодо сталого розвитку територіальних громад.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета - формування в студентів уявлення про нормативно-правову базу, стратегічні завдання просторового планування країн, регіонів, міст та сіл в Україні та світі.

Основні цілі:

- розуміння суспільної корисності отриманого знання в сфері просторового планування.
- знання головної нормативно-правової бази в сфері просторвого

планування;
- оволодіння теоретичними знаннями з дисципліни;
- вільне володіння базовими поняттями просторового планування;
- оволодіння методами описового, статистичного, графічного, порівняльно-географічного та ін. методів опрацювання економіко- і соціально-географічних баз даних;
- ознайомитися із передумовами, станом і перспективами просторового планування в Україні, що відкриваються внаслідок інтеграції України в ЄС.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність
К І. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів.
Спеціальні (фахові, предметні компетентності (СК):
СК09. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.
СК12. Здатність здійснювати геопросторовий аналіз природних і суспільних явищ, процесів і відображати їх з використанням геоінформаційних систем з метою встановлення соціально-економічного та екологічного стану і перспектив розвитку територіальних громад.
СК13. Здатність аналізувати, проектувати, моделювати процеси регіонального розвитку із метою виявлення проблем у організації геопростору територіальних громад і знаходити рішення щодо їх усунення.

Програмні результати навчання:
ПР06. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук.
ПР10. Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.
ПР11. Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, чесності, професійного кодексу поведінки.
ПР14. Уміти опрацьовувати бази даних статистичної інформації, опрацьовувати фахову наукову літературу, нормативні документи в сфері просторового планування і регіонального розвитку.
ПР15. Здійснювати моніторинг стану територіальних громад із використанням передових європейських і національних практик.
ПР16. Готувати і представляти аналітичні матеріали на засадах принципів сталого регіонального розвитку, що стосуються планування, організації

та реалізації управлінських рішень у конструюванні просторів міських та сільських територіальних громад.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	24
практичні	36
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	С6 Географія та регіональні студії	1 (перший)	нормативна

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	практич заняття	сам. роб
Лекція 1. Просторове планування: сутність поняття, зв'язок з науковими дисциплінами.	2		4
Лекція 2. Міжнародні документи в сфері планування та організації простору.	2		4
Лекція 3. Система просторового планування в Україні.	2		4
Лекція 4. Методологія планування регіонального розвитку в Україні.	2		4

Лекція 5. Основи просторового планування міст.	2		8
Лекція 6. Основи просторового планування сільських територій.	2		4
Лекція 7. Сільська місцевість: особливості природокористування та планування територій.	2		6
Лекція 8. Світові і вітчизняні практики стимулювання розвитку сільських територій.	2		6
Лекція 9. Культурні ландшафти і планування простору.	2		6
Лекція 10. Територіальні структури.	2		8
Лекція 11. Перспективні напрямки досліджень в сфері територіальної організації суспільства.	2		6
Лекція 12. Внесок географів у постконфліктну відбудову України	2		6
Практичне заняття 1. Від зонального міста до «м'якого» міста		2	3
Практичне заняття 2. Регіональний розвиток та просторове планування територій Радою Європи: досвід СЕМАТ		2	3
Практичне заняття 3. Сусідство і просторове планування		2	3
Практичне заняття 4. Житлові квартали. Жити локально в урбанізованому світі.		2	3
Практичне заняття 5. Житлові комплекси та нашарування в сучасних спорудах.		2	3
Практичне заняття 6. Потенціал першого поверху.		2	3
Практичне заняття 7. Людський вимір мобільності.		2	3
Практичне заняття 8. Територія як універсальний географічний ресурс.		2	3
Практичне заняття 9. Концепт нового міста: виклики і можливості.		2	3
Практичне заняття 10. Головні складові комплексного просторового плану.		2	3

Практичне заняття 11. Нормативно-правові акти у сфері просторового та містобудівного планування		2	3
Практичне заняття 12. Нормативні документи у сфері просторового та містобудівного планування.		2	3
Практичне заняття 13. Документація із землеустрою.		2	3
Практична робота 14. Розрахунок чисельності населення на перспективу.		2	3
Практична робота 15. Розрахунок будівництва селитебних територій.		2	3
Практична робота 16. Розрахунок будівництва громадської забудови.		2	3
Практична робота 17. Методи прогнозування використання земельних ресурсів.		2	3
Практична робота 18. Аналіз Стратегій розвитку міста Івано-Франківська та Івано-Франківської області.		2	3
ЗАГ.:	24	36	120

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання курсу відбувається згідно з Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс становить 100 балів.
Практичні заняття	Робота на практичних заняттях включає обговорення проблемних питань з теми, виконання розрахункових завдань, проходження тестування на сайті дистанційного Навчання, виконання письмових контрольних робіт. На окремому занятті проводиться контроль самостійної роботи.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен відвідати більше 50% лекційних занять, пройти тематичні онлайн-тестування з усіх лекційних тем, а також виконати передбачені контрольні роботи розрахункового характеру та із тем для самостійного опрацювання. Бали поточного контролю розподіляються таким чином: - виконання практичних робіт, розміщених на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua (30 балів); - виконання тестових завдань до лекцій (10 балів) - проходження на платформі дистанційного навчання d-

	learn.pnu.edu.ua контрольних тестів із понятійно-категоріального апарату в сфері просторового планування (10 балів). У підсумку для допуску до підсумкового контролю студент повинен набрати в сумі не менше 25 балів із 50 можливих.
Підсумковий контроль	Підсумкова форма контролю – екзамен. Форма здачі – виконання 30 тестових екзаменаційних завдань, які охоплюють знання з усіх тем на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua. та 2 питання, на які мають бути дані розширені письмові відповіді, що вміщені в екзаменаційний білет. Максимальна оцінка за тестові питання - 30 балів, за усні відповіді – 20 балів. Максимальна екзаменаційна оцінка – 50 балів. Підсумкова оцінка є сумою оцінок набраних за поточний контроль (максимум – 50 балів) та екзаменаційної (максимум – 50 балів).

7. Політика навчальної дисципліни

Основою політики курсу є взаємоповага у спілкуванні та фокусування на навчанні. Телефони під час занять повинні бути переведені в беззвучний режим, а відлучення з аудиторії для спілкування допускаються тільки в нагальних випадках. Під практичних очних занять студенти повинні бути готові до виконання тестових завдань за матеріалами лекцій на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua. Під час онлайн-занять студенти повинні бути готові вмикати камеру та мікрофон у разі потреби.

Академічна доброчесність: Користування довідковими джерелами, підручниками і т. ін. під час проходження тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf

Відвідування занять є важливою складовою навчання. При виставленні підсумкового балу обов'язково враховується своєчасне виконання практичних робіт та проходження контрольних тестів із тем. Враховуються результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять.

Якщо студент пропустив заняття і не зміг виконати контрольні роботи у встановлені терміни через хворобу або з інших поважних причин, документально підтверджених відповідною організацією, він має право на перенесення терміну здачі робіт. Пропущені контрольні тестування із тем відпрацьовуються впродовж місяця, КСР – впродовж тижня шляхом складання тестів у системі дистанційного навчання.

Студентам, котрі навчаються за **індивідуальним графіком**, дозволяється вільне відвідування лекцій та опрацьовування лекційного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх розрахункових контрольних робіт відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за

індивідуальним графіком регламентуються Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf . Студент повинен звернутися з запитом щодо індивідуального графіку навчання впродовж двох тижнів після початку семестру. Викладач формулює завдання для студента, що навчається за індивідуальним графіком, протягом тижня після такого звернення студента і надає матеріали та завдання для виконання синхронно з видачею завдань для студентів, що навчаються очно.

Неформальна освіта: Сертифікат про успішне проходження курсу, зміст якого частково або повністю відповідає змісту дисципліни, дає можливість доповнити бали за підсумковий контроль згідно з Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

Цю можливість, а також назви та програми курсів, бажано обговорити з викладачем завчасно.

8. Рекомендована література

1. Генплан міста. URL: https://www.mvk.if.ua/gplm/
2. Європейський Союз. Договірно-правова база відносин. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/yevropejskij-soyuz
3. Звєряков М. І., Кухарська Н. О., Клевцевич Н. А., Шараг О. С. Стратегування регіонального розвитку: теорія, методологія, концепція: монографія / Одеський національний економічний університет МОН України. Одеса : Атлант ВОІ СОІУ, 2019. 241 с.
4. Колвілл-Андерсон М. Копенгагенізуймо! Путівник глобального велоурбанізму. К., 2022. 304 с.
5. Костишин О. О., Смолярчук М. В., Стойко Н. Є. Основи просторового і містобудівного планування: навч. посібник. Львів, 2022. Ч. І. 139 с.
6. Лозинський Р.М., Лабінська Г.М., Моргацький В.М. Роль СЕМАТ у формуванні європейської системи просторового планування. THEORETICAL AND SCIENTIFIC BASES OF DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC THOUGHT. Abstracts of V International Scientific and Practical Conference. Rome, Italy February 16 – 19, 2021.
7. Лозинський Р. Культурні ландшафти Галичини: етика взаємодії людини із природою. Соцільники-Львів, 2020.
8. Маруняк Є.О. Територіальне (просторове) планування: зміст, еволюція та сучасні напрями. Український геогарфічний журнал. 2014. №2. С.22-31.
9. Матвіїшин Є. Нєма О. Використання проєктного підходу в стратегічному плануванні розвитку територій. Державне врядування. Науковий вісник. 2021. Номер 2 (28). https://doi.org/10.33990/2070-4038.28.2021.250425
10. Методологічні засади географії: підручник / О.Г. Топчієв, Д.С. Мальчикова, І.О. Пилипенко, В.В. Яворська. Херсон, 2020. 366 с.
11. «Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи». В.С. Куйбіда, В.А.Негода, В.В.Толкованов. – Київ, Видавництво «Крамар», 2009, 170 с.
12. Сім Д. М'яке місто. Щільність забудови для щоденного життя. Київ: «Art Huss», 2023.
13. Сливка Р. Новий вимір політичного і соціально-економічного співробітництва між прикордонними територіями в Центральній та Східній Європі / Роман Сливка // Вісник

Прикарпатського університету. Політологія. Вип. 1. – Івано-Франківськ, 2006. – С. 100-104.
14. Соколовський З. Архітектори радянського Івано-Франківська. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2014. 108 с.
15. Спек Дж. Правила пішоходного міста. 101 крок до створення кращих місць. К.: CANactions, 2019. 385 с.
16. Стратегія Івано-Франківська. Твої мрії потрібні місту. URL: https://strategy.if.ua/
17. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Яворська В.В. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики. Навч. посіб. / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, В. В. Яворська. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 372 с.
18. Методологія планування регіонального розвитку в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://cg.gov.ua/web_docs/1/2014/11/docs/Methodology_of_RD_planning.pdf
19. Стратегія розвитку Івано-Франківської області до 2027 року [Електронний ресурс] // Законодавство України. 2004. Режим доступу до ресурсу: http://www.if.gov.ua/news/47474
20. Територіальний розвиток і регіональна політика. Стратегування регіонального розвитку на засадах смарт-спеціалізації: наукова доповідь / наук. ред. д.е.н., проф. Сторонянська І.З. Львів, ІРД НАНУ. 2020. 141 с.
21. Територіально-просторове планування: базові засади теорії, методології, практики: монографія / А.М. Третяк, В.М. Третяк, Т.М. Прядка; Н.А. Третяк, [за заг. ред. А.М. Третяка]. – Біла Церква: «ТОВ «Білоцерківдрук», 2021. 142 с.
22. Топчієв О.Г. та ін. Методологічні засади географії. Херсон, 2020. – 366 с.
23. A European Green Deal. Striving to be the first climate-neutral continent. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/info/strategy/ priorities-2019-2024/european-green-deal_en.
24. Bell S. Mental Maps / S. Bell // International Encyclopedia of Human Geography / Editors-in-Chief Rob Kitchin, and Nigel Thrift. – Amsterdam: Elsevier, 2009. – Vol.7. – P.116-121.
25. Council of Europe Conference of Ministers Responsible for Spatial/Regional Planning (CEMAT) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.coe.int/t/dgap/localdemocracy/cemat/default_en.asp.
26. EU Compendium of Spatial Planning Systems and Policies. Luxembourg. The Office for Official Publications of European Communities. 1997. [Електронний ресурс. - Режим доступу: http://commin.org/upload/Glossaries/European_Glossary/EU_compendium_No_28_of_1997.pdf
27. New European Bauhaus: Commision launches design phase. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://europa.eu/new-european-bauhaus/index_en.
28. Pantyley V. , Lozynskyy R. , Slyvka R. (2017) Twenty-five Years of Independent Ukraine: Is there a Way to Sustainable Healthy Development? Problemy Ekorozwoju, 12 (2). 143 - 160.
29. UNITED NATIONS HUMAN SETTLEMENT PROGRAMME (UN-HABITAT) ANNUAL REPORT 2022. https://unhabitat_annualreport_2022.pdf
30. World Cities Report. Envisaging the Future of Cities . https://wcr_2022.pdf (unhabitat.org)

Викладач: доцент Роман Сливка